

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3. søndag i fastetiden - 3. mars 2013

Prekentekest: Luk 22, 28-34

Lesetekst I: Sak 3, 1-5

Lesetekst II: 2 Kor 12, 7-10

”det sko 'kje eg ha gjort”

Tekstens sammenheng

Teksten danner en overgang fra påskemåltidet og innstiftelsen av nattverden til Jesu bønnekamp i Getsemane. Den samtalen Lukas gjengir, synes å finne sted ved slutten av måltidet og blir dermed en avskjedstale slik vi finner det i Johannesevangeliet. Matteus og Markus gir oss derimot inntrykk av at i alle fall deler av samtalen finner sted på vei til Getsemane.

Diskusjon om rangordning finner vi flere steder i NT (Luk 9,46ff, Matt 18,1ff og Mark 9,33). Det samme gjelder Jesu undervisning om å være tjener og ikke hersker (Matt 20,20; Mark 10,35).

I følge Joh 13 har Jesus i forbindelse med det siste måltidet vist dette i praksis ved å vaske disiplenes føtter. Peter legger her inn en kraftig protest. (Var det han som egentlig skulle gjort jobben?). Men han ender opp med å erklære villighet til ikke bare å bli vasket på føttene, men også på hendene og hodet! Han har nok fortsatt noe å bevise når det gjelder lojalitet til sin herre.

Trekk ved teksten

Til tross for forræderi og manglende forståelse for det å være Jesu disipler, erklærer Jesus nå at han ”overdrar” riket til de elleve. Dette sier han er en videreføring av det hans Far hadde gitt ham. En slik overdragelse innebærer sete ved Jesu bord i evighetens rike og styringsansvar over Israels tolv stammer.

Teksten beskriver her i knappe ordelag en tilstand som ikke lett lar seg utdype nærmere. Det gjøres heller ikke i særlig grad der dette omtales andre steder i NT (Matt 19,28). Likevel har disse utsagnene gitt kraft til de mest fantasifulle forestillinger om et framtidig styresett med base i Jerusalem og apostlene som en slags statsråder. Det må være mer enn tilstrekkelig å si

at det er tale om å ”få mangedobbelt igjen og få evig liv i eie”, v 29. Perspektivet strekkes langt utenom vår tid og skaper forventning og lengsel.

Brått trekkes vi tilbake til den dramatiske virkeligheten denne skjærtorsdagsnatten. Jesus tar opp et tema som vitner om en voldsom kamp i den åndelige verden. Det er noe Jesus har stått overfor, som disiplene ikke har vært vitne til. Satan har gjort krav ikke bare på Judas som allerede har sviktet, men også de andre i flokken. Dette lar Jesus Peter først og fremst bli kjent med. Peter omtales med sitt opprinnelige navn, Simon, og gjentagelsen av navnet forteller om alvor. Uttrykket ”få sikte dere som hvete” kan vel peke mot å synliggjøre at det er mye rusk å finne også blant resten av flokken. De er ikke rene noen av dem.

Men Jesus sier til Peter at han ba spesielt for ham og for hans tro. Dette skulle komme også de andre til gode en gang etter hans omvendelse. Peter protesterte og påsto at Jesu ord ikke kom til å gå i oppfyllelse. Han ville være trofast, ja, villig til å gå både i fengsel og i døden for Jesus. I virkeligheten kalte Peter Jesus for en løgner. Han var villig til å stole mer på sin egen kjærlighet til Jesus enn å stole på disse profetiske ordene som til og med kom fra Jesus selv. Peter tar kraftig i for å vise Jesus sin lojalitet, og avdekker dermed enda tydeligere at han trenger Jesu forbønn. Jesus forutsier Peters fall, men vet at troen hans svikter, ikke bare motet.

Til prekenen

Denne prekenteeksten gir god grunn til å framheve en av fastetida sine hovedtanker: Våk derfor! Både prekenteeksten og begge lesetekstene peker på Satans realitet og vilje til å dra oss bort fra Jesus. Han opptrer i ulike drakter og forkledningner. I vår tid kommer han på andre måter enn i tidligere tider og i andre kulturer. Likevel kjenner vi fort igjen en av hovedtankene i teksten, at en ikke skal stole på egen kraft og egen lojalitet.

Dette er nødvendig å forkynne slik at menigheten i barnlig tillit til Jesu forbønn for alle sine, frimodig kan stole på at det er i Hans kraft vi kan motstå den ondes listige angrep. Videre er det naturlig at rivalisering og selvhevdelse blir påpekt som farlige fallgruver som gir muligheter for den onde til å få fritt spillerom. Disiplenes opptatthet og diskusjon om deres egen posisjon, prestisje og makt var upassende av flere grunner. Jesus har allerede påpekt at det er slik hedningene oppfører seg, og at det er det motsatte av hva Jesus har demonstrert, enda han er større enn alle. Det er dårlig timing å være opptatt av storhet, for det disiplene søkte, vil ikke komme i dette liv, men i det neste.

Men forholdene i menighetene er ulike, og det er viktig å være tydelig på hva som gir Satan innpass i forsamlingen. Men så er også Peter sin historie en trøst til alle som har sviktet. Når han kunne nekte at han kjente Jesus, han som til og med var blitt advart, bør det ikke overraske noen om det samme skulle skje oss. Så får vi ha tro til at Jesu ord til Peter også gjelder oss, at når vi en gang vender om, skal vi styrke våre søsken.

Den kjente teksten av Bjørn Eidsvåg sier mye som kan relateres direkte til innholdet i dagens prekenteekst:

Du låg skjelvande av angst på kne
og svetten rant som blo
og venene du hadde med
dei sov i største ro
dei svikta då du trengte dei
du hadde gitt dei alt

dei valde minste motstands vei
og svikta då det gjalt

Og eg har tenkt det sko 'kje eg ha gjort
eg sko ha kjempa saman med deg
holdt rundt deg og tørka svetten bort
- gjort ka eg kunne for å gle deg.

Dei dømde deg te død og pine
spotta deg og lo
og ein av dei du kalla dine forneakta og bedro
Han svikta då du trengte han
du hadde gitt ham alt.
Han var ein veik og vesal mann
som svikta då det gjalt.

Men eg vet at eg og svikte
fornekte og bedrar
eg gjer 'kje det eg vet eg plikte
- eg e hjertelaus og hard.
e likasel for andres nød
ofte blind for venners sorg
ka bryr det meg dei andres død
min kulde e så fast ein 'borg.

Likavel e du lika gla' i meg
tilgir meg alle feilå mine
Stille tar du kappå di av deg
og tar te å vaska beina mine.

Per Larsen

Pensjonist, tidligere kateket og mangeårig misjonssekretær i Israelsmisjonen.
per-larsen@lyse.net